

Motion till riksdagen 2007/08:Kr340

av Anita Brodén och Agneta Berliner (fp)

Betydelsen av folkrörelser och folkbildningar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om folkrörelsernas roll för samhällsengagemang och demokratis utveckling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av en stärkt och säkrad position för studieförbund och folkhögskolor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sjukas möjligheter att pröva studier vid en folkhögskola utan att riskera sin ekonomi.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om översyn av vilka utbildningar vid landets folkhögskolor som ska bedömas som eftergymnasiala.²

¹ Yrkande 3 hänvisat till SfU.

² Yrkande 4 hänvisat till UbU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

I få länder har idéburna folkrörelser spelat så stor roll för samhällsutvecklingen som i Sverige. De har drivit på samhällsutvecklingen och har för många människor gett möjlighet till bildning och kunskap. Folkrörelsetraditionen har skapat en god anda för samhällsdebatt och medverkat till att stimulera samtalet och dialogen som lösningsmodeller vid konflikter. Folkrörelsernas stora betydelse för att stimulera samhällsengagemang och för att utveckla och stärka demokratin bör medföra en positiv och generös attityd från stat och kommun.

Studieförbund

Studieförbundens cirkelverksamhet har drygt två miljoner deltagare. Över 300 000 studiecirklar genomförs årligen med nästan 13 miljoner studietimmar. Över 200 000 kulturprogram genomförs varje år med mer än 15 miljoner besökare/deltagare. Den statliga utvärderingen av folkbildningen som presenterades 2004 konstaterar att "folkbildningen spelar en mycket viktig roll för ett brett och varierat lokalt kulturliv och ingen annan skulle fylla ut det tomrum som riskerar att uppstå, om studieförbundens aktivitet på kulturområdet minskar".

Folkhögskolor

Folkhögskolorna har per termin mer än 25 000 deltagare i de långa kurserna och ca 75 000 deltagare i de korta kurserna. Nästan 3 000 kulturprogram genomförs årligen med ett par hundra tusen deltagare.

Många folkhögskolor erbjuder pedagogiskt och metodiskt ett alternativ som för flera människor innebär en möjlighet att finna en utbildning som ger dem goda kunskaper och färdigheter. Studieförbund och folkhögskolor ger människor tillfälle att vid olika tidpunkter i sitt liv genom studiecirklar och kurser vidareutveckla kunskaper och färdigheter. Livaktiga och dynamiska studieförbund och folkhögskolor blir därför en förutsättning för att det livslånga lärandet skall kunna bli verklighet för alla människor i vårt land.

Vuxenutbildning

För alla som inte fått en gedigen gymnasie- eller högskoleutbildning är det en stor förmån att kunna komplettera sin utbildning i vuxen ålder. Även övrigt utbud på studieområdet som t.ex. studieförbundens kurser och folkhögskolornas erbjudanden om veckor, terminer eller år är värdefulla komplement. Stu-

dieförbundens och folkhögskolornas grund- och specialkurser för arbetslösa har också varit viktiga instrument. Denna studieform har dessutom visat sig vara en väl lämpad studieform för invandrare. Den gemenskap som erbjuds genom studiecirklar eller läsning vid en folkhögskola ger många möjligheter att ta vara på varandras kulturella bakgrund.

För många som av olika anledningar misslyckats med tidigare studier, inte kommit ut i arbetslivet eller som bär på traumatiska upplevelser som flykting, kan en ombonad och ambitiös studiemiljö som folkbildningen erbjuder ge nya möjligheter.

Från sjukskrivning till studier

Människor som tidigare uppbar sjuk- eller förtidspension, och som såg en möjlighet att få studera bromsades i sin ambition av stelbenta regler vad gäller ersättningar. Studierna innebar i dessa fall en ekonomisk belastning och gjorde det omöjligt för många att studera. Detta är synnerligen olyckligt, då det skulle kunna bryta en cirkel av ensamhet och utanförskap. Det är därför angeläget att de nya ersättningsformerna vid sjukdom, aktivitetsgaranti och sjukersättning, möjliggör för människor att pröva steget ut i studier utan att direkt riskera att mista en ekonomisk trygghet.

I vårt multikulturella samhälle är dessa mötesplatser en stor tillgång för ökad förståelse och respekt för varandra. Genom studieformernas öppna pedagogik ges också stora möjligheter att påverka kursernas och utbildningarnas innehåll och utformning.

Eftergymnasiala utbildningar

Ett problem för yngre studerande vid landets folkhögskolor är att endast 12 % av utbildningarna av Centrala studiestödsnämnden anses vara eftergymnasiala. Det har från olika håll framförts kritik som innebär att CSN:s bedömning är alltför snäv och dessutom föråldrad när det gäller att avgöra vad som är eftergymnasiala utbildningar vid landets folkhögskolor. Det gäller bl.a. musikutbildningar. För utbildningar som inte bedöms som eftergymnasiala kan ungdomar erhålla studiemedel först det kalenderhalvår de fyller 20. 18- och 19-åringar som studerar dessa kurser har rätt till studiebidrag på 950 kr och för den som inte studerar på hemorten möjlighet att få bidrag för boende på 1 190–2 350 kr. I övrigt får de studerande finansiera sin utbildning själva eller med hjälp av föräldrar. Avgörande för en ung människas möjlighet blir därför i många fall den egna eller föräldrarnas ekonomiska möjligheter. Det bör göras en genomgripande översyn av hur man definierar eftergymnasial utbildning vid landets folkhögskolor och vilka kurser som skall anses som eftergymnasiala.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 1 oktober 2007

Anita Brodén (fp)

Agneta Berliner (fp)